

บทที่ 3

แนวคิดในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม

แนวคิดหรือสารัตถะคือ ทักษะที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของจิตใจอย่างหนึ่ง ของมนุษย์ หรือทักษะที่ผู้แต่งมองดูความเป็นไปในโลกมนุษย์แล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์แก่ผู้อ่าน โดยใช้เนื้อเรื่องเป็นเครื่องสื่อสาร สารัตถะจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นสารของเรื่อง หรือเป็น ความคิดสำคัญในเรื่องที่ผู้แต่งสื่อมายังผู้อ่าน (กุหลาบ มลลิกะมาส, 2529, หน้า 102)

นาธิกา มงคลคำนวณเขตต์ กล่าวว่า แนวคิด หมายถึง ความคิดสำคัญของเรื่องของผู้เขียน ต้องการนำเสนอมาให้อ่านทราบโดยถ่ายทอดผ่านทางเรื่องราวในนวนิยาย เป็นตัวกลางในการสื่อ ความคิดนั้นมายังผู้อ่าน อาจจะเป็นทักษะหรือประสบการณ์ของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ นั้นเอง ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในนวนิยาย เพราะมีบทบาทหรือมีหน้าที่เป็นแกน หลักที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะของโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และรายละเอียดต่าง ๆ ภายในเรื่อง (นาธิกา มงคลคำนวณเขตต์, 2527, หน้า 36)

แนวคิด จึงหมายถึง ความคิดสำคัญของเรื่องของผู้เขียนต้องการสื่อมายังผู้อ่าน โดยผ่านทาง เรื่องราวในนวนิยาย เป็นทักษะของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ นั้นเอง แนวคิดจะปรากฏอยู่ตั้งแต่ ต้นจนจบเรื่อง เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงเรื่องราวทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างองค์ประกอบ ในนวนิยายทั้งหมดให้สอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่แนวคิดของเรื่องที่ต้องการเสนอได้อย่างชัดเจน เมื่อผู้อ่านได้ทราบถึงแนวคิดที่ผู้เขียนเสนอออกมานั้นจะทำให้เข้าใจถึงทักษะที่ผู้เขียนมีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งการมองโลก และมองชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ

แนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษมทั้ง 13 เรื่องสามารถจำแนกได้เป็น 3 แนวคิด ดังนี้

- 3.1 แนวคิดที่มุ่งเน้นความสำคัญของความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัว
- 3.2 แนวคิดที่มุ่งเน้นเสนอความขัดแย้งระหว่างคนกับค่านิยมในสังคม
- 3.3 แนวคิดที่มุ่งเน้นความซับซ้อนของมนุษย์

3.1 แนวคิดที่มุ่งเน้นความสำคัญของความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัว

แนวคิดแรกที่ปรากฏในนวนิยายของปิยะพร สักดิ์เกษมคือ แนวคิดที่มุ่งเน้นความสำคัญของความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัว ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ หากเด็กเติบโตมาในครอบครัวที่มีปัญหาจะทำให้เด็กได้รับผลกระทบจากปัญหานั้น โดยเฉพาะทางด้านจิตใจซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่มีปัญหาและเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นหรือสังคมต่อไป แนวคิดที่มุ่งเน้นความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัวปรากฏในนวนิยาย 6 เรื่อง ได้แก่ ตะวันทอแสง บัลลังก์แสงเดือน ใต้ร่มไม้เลื้อย ดอกไม้ในป่าหนาว ทรายสีเพลิง และ ทางสายธาร

ในเรื่อง ตะวันทอแสง ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าความรักความอบอุ่นเป็นสิ่งสำคัญในครอบครัว หากเด็กขาดความรักความอบอุ่น เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาในจิตใจส่งผลให้มีความคิดและพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับผู้อื่นและไม่มีความสุขในชีวิต ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครเอกฝ่ายชายคือภคพงษ์ซึ่งถูกแม่ทอดทิ้งไปตั้งแต่วัยเด็กเพื่อไปแต่งงานใหม่กับคนที่มีฐานะดีกว่าพ่อของเขา การขาดความรักความอบอุ่นจากแม่ประกอบกับความรู้สึกว่าตนไร้ค่าทำให้ภคพงษ์เติบโตมาพร้อมกับปมปัญหาภายในจิตใจส่งผลให้เขาเกิดความคับแค้นใจจากปมด้อยดังกล่าวแม้ต่อมาเขาจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่เพียบพร้อมทั้งฐานะและความสำเร็จ แต่ปมด้อยในวัยเด็กก็ยังคงสร้างความคับแค้นใจให้กับเขาไม่เสื่อมคลาย เช่น การบรรยายของผู้เขียนถึงจิตใจที่อ้างว้างและคับแค้นของภคพงษ์อันสะท้อนได้ถึงความรู้สึกส่วนลึกในจิตใจของภคพงษ์ที่เต็มไปด้วยความคับแค้นใจและความขมขื่นจากปมด้อยในวัยเยาว์

“ไม่ใช่ว่าผมรื้อฟื้นความเจ็บปวดขึ้นมาหรอกนะ แต่เป็นเพราะ...ไม่เคยหายเจ็บเลย...ตลอดยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา...”

(ตะวันทอแสง, หน้า 262)

...ถูกละ ผมได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี แต่ก็ไม่เคยลืมความอ้างว้างเวลานั้นได้”

(ตะวันทอแสง, หน้า 263)

ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าการขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัวส่งผลให้เด็กเกิดปมด้อยและปมด้อยนั้นก็ก่อให้เกิดความคับแค้นใจ แม้เมื่อเวลาผ่านไปจนเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ปมด้อยนั้นก็ยังคงอยู่และก่อให้เกิดความคับแค้นใจจากเรื่องราวในอดีตไม่สิ้นสุด อย่างไรก็ตามผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่จะสามารถคลี่คลายปมด้อยหรือความคับแค้นใจได้คือการได้รับการชดเชยความรักความอบอุ่นอย่างพอเพียง อันเป็นสิ่งที่ทำให้ตัวละครมีความสุขและสามารถ

คลี่คลายความคับแค้นในจิตใจต่อไปได้ เช่น ภคพจน์เมื่อเกิดความรักต่อธรา เขาจึงได้รู้สึกว่าการรักเป็นสิ่งเข้ามาเติมเต็มให้กับชีวิตที่อ้างว้างและขาดหายของเขาได้พบกับความสุข เมื่อภคพจน์มีความสุข เขาจึงสามารถคลี่คลายความคับแค้นในจิตใจจากเรื่องราวในอดีตด้วยการปล่อยวางต่อไปได้

...บัดนี้เขาได้ค้นพบสิ่งที่ขาดหายไปในชีวิต...คนที่จะเติมความอ้างว้างในชีวิตของเขาให้เต็มได้แล้ว

(ตะวันทองแสง, หน้า 137)

ในเรื่อง บัลลังก์แสงเดือน ผู้เขียนเสนอแนวคิดเหมือนกับเรื่องตะวันทองแสงคือความรักความอบอุ่นเป็นสิ่งสำคัญในครอบครัว หากเด็กเติบโตขึ้นโดยปราศจากความรักความอบอุ่น เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาในจิตใจจนเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นและไม่มีความสุขในชีวิต ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือมนทกานต์หรือเดือนซึ่งตัดความสัมพันธ์กับแม่ เนื่องจากแม่ของเธอทอดทิ้งเธอไปแต่งงานใหม่กับชาวต่างชาติ ทั้งยังยอมอยู่ในฐานะภรรยาที่โดนดูถูกรายล้อมและทำร้ายร่างกายอย่างน่ารังเกียจ เดือนไม่สามารถยอมรับสภาพของแม่ที่โดนดูถูกเช่นนั้นได้จึงตัดความสัมพันธ์กับแม่และมาอาศัยอยู่กับน้า เดือนเติบโตขึ้นพร้อมกับปมด้อยในจิตใจที่สร้างความขมขื่นและความคับแค้นใจให้กับเธอ ทำให้เธอกลายเป็นคนที่ไม่มีความสุขในชีวิต แข็งกร้าว และมองโลกในแง่ร้าย

...เธอจะไขว่คว้าหาสิ่งใดมาดับความร้อน...แล้ง ระโหຍประหลาดที่ไม่เคยเลื่อนไปจากใจของเธอได้...

(บัลลังก์แสงเดือน, หน้า 31)

“...ฉันรู้ตัวดี มีบางส่วนบางมุมในตัวฉันในชีวิตฉัน...บกร่อง...ขาดหาย...”
 ปลายเสียงของมนทกานต์สิ้นพลีแล้ว เมื่อความรู้สึกที่เธอคดเก็บคล้ายผุดขึ้นมาเตือนว่า
...พยายามกดพยายามเก็บมันมาสิบกกว่าปีหากก็ไม่เคยทำได้สำเร็จ หญิงสาวได้แต่
หวังว่ามันจะเลื่อนไปกับกาลเวลา หวังว่าจะกลบฝังมันไว้ไม่ให้ใครมารื้อค้น...

(บัลลังก์แสงเดือน, หน้า 62-63)

ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าหากเด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัวอย่างเพียงพอ เด็กก็จะเกิดปมด้อยและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุขและมีปัญหาในจิตใจจากปมด้อยในอดีต แต่เมื่อตัวละครได้รับการชดเชยความรักจากผู้อื่นก็ทำให้ตัวละครได้พบกับความสุขจนสามารถ

ปล่อยวางความคับแค้นในจิตใจได้ เช่นที่ผู้เขียนบรรยายความคิดของเดือนเมื่อเธอได้รับการชดเชยความรักจากแม่และศิริศ

...ทุกคนทุกเหตุการณ์ที่นี้ช่วยกล่อมเกลาคำที่หัวใจที่แข็งกระด้างเย็นชาดวงนี้ อบอุ่นนุ่มลงจนลงเพื่อรู้จักคำว่า 'รัก' ...คำที่เธอเคยยืนยันอย่างหมิ่นหยามว่า 'ไม่มีหรือมันไม่เคยมีจริง ความเห็นแก่ตัวต่างหากที่มีจริง'

(บัลลังก์แสงเดือน, หน้า 576)

ในนวนิยายเรื่อง ไต้ร่มไม้เลื้อย ผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ว่าความรักความอบอุ่นมีค่ามากกว่าทรัพย์สินเงินทอง โดยผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครคือพัทธ์และอรพิม พัทธ์มีปมปัญหาในจิตใจจากการที่พ่อของเขาซึ่งประสบปัญหาล้มละลายตัดสินใจหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตายทำให้เขาและแม่ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบากในต่างจังหวัด พัทธ์ต้องการที่จะได้ชีวิตที่มั่นคงเช่นเดิมกลับคืนมาทำให้พัทธ์มีนิสัยทะเลาะเถียงและต้องการหลีกเลี่ยงหนีไปจากสภาพแร้นแค้นเช่นที่เป็นอยู่ เมื่อเขามีโอกาสได้พบกับวีรา พัทธ์ก็ใช้วีราเป็นหนทางไปสู่ความสำเร็จ แม่อรพิมเพื่อนสนิทในวัยเด็กจะดักเตือนเพราะเป็นหนทางที่ไม่ถูกต้องแต่พัทธ์ก็ไม่ใส่ใจ พัทธ์ได้เรียนหนังสือและได้ทำงานจนกลายเป็นนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จด้วยสติปัญญาและเล่ห์เหลี่ยมมากมาย เมื่ออรพิมได้พบกับพัทธ์ในวันที่พัทธ์ประสบความสำเร็จ อรพิมกลับตำหนิพัทธ์ว่าใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องในการไขว่คว้าหาความสำเร็จ ทำให้พัทธ์โกรธ แต่เมื่ออรพิมเลิกกับสามีและป่วย พัทธ์ได้เข้ามาดูแลอรพิมทำให้ได้รับการโอบน้อมและชี้แนะจากอรพิมให้เห็นความสำคัญของเพื่อนมนุษย์ที่ละน้อย พัทธ์เริ่มคล้อยตามอรพิมด้วยความรู้สึกว่าตนโดดเดี่ยวและเห็นคุณค่าของความรักและความปรารถนาดีที่อรพิมมีต่อผู้อื่น พัทธ์เริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเองจนในที่สุดเขาก็ตระหนักและเลือกดำเนินธุรกิจด้วยความมีมนุษยธรรม เพราะเห็นคุณค่าของความรักว่ามีคุณค่ามากกว่าทรัพย์สินเงินทองที่เขาดิ้นรนไขว่คว้ามาครอบครองมากมายนัก เช่นความคิดของพัทธ์เมื่อได้รับรู้ถึงวาระสุดท้ายของอรพิม

...ความรักและมิตรภาพของเธอคือทุกสิ่งในชีวิตของเธอ ตลอดเวลาที่ผ่านมามทุกวินาทีในชีวิต เธอเคียดขี้แค้น ปลูกปลูกบอบ ทั้งกล่อมเกลาคำและผลัดกัน...ที่แท้ไม่ใหญ่ที่หยัดคายอย่างเขาก็เติบโตขึ้น ไต้ร่มไม้เลื้อยแห่งนี้เอง...

...เขา 'ได้' จากเธอมากกว่าความรัก 'ได้' ในสิ่งที่มีค่าสูงยิ่งนักจากเธอ...

(ไต้ร่มไม้เลื้อย, หน้า 488)

เขาได้เรียนรู้และยอมรับอย่างไรข้อโต้แย้งแล้วในวันนี้

บนผืนดินและใต้แผ่นฟ้า ไม่มีสิ่งใดอีกแล้วที่มีค่าเทียบเท่ากับน้ำใจระหว่างคน
ต่อคน... ทั้งชื่อเสียง ทั้งความสำเร็จ ทั้งทรัพย์สินสูงค่าที่เขาผู้สุดสำหรับฝ่าฝืนกฎอย่าง
บ้าระห่ำ ไร้ทั้งน้ำใจ และความละอาย กลับไม่มีค่าและไม่มีความหมายอะไรอีกแล้ว เมื่อ
ปราศจากใจอีกดวง 'ใจ' อันอ่อนละเอียดยิ่งและสูงค่าพอที่จะเกาะเกี่ยวยึดโยงและหลอม
รวมเข้าเป็นหนึ่ง

(ได้ร่วมไม้เลื้อย, หน้า 489)

ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนเสนอแนวคิดโดยเน้นว่าความรักความอบอุ่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ
มนุษย์ พัทธมีมีความโดดเดี่ยวและความคับแค้นใจจากเรื่องราวในอดีต ทำให้จิตใจของเขาอ้างว้าง
จากการขาดคนที่รักและเข้าใจเขาอย่างแท้จริง แต่ต่อมาเขาได้ตระหนักถึงคุณค่าของความรักที่
อรพิมมีให้เขาว่าเป็นสิ่งที่มีค่าต่อเขาเพราะทำให้เขามีความสุขมากกว่าการได้ครอบครองทรัพย์สิน
เงินทองและความสำเร็จที่เขาดีนรณแสวงหาตลอดชีวิตมากมายนัก เพราะพัทธดีนรณ
ทะเลอทยานจนมีทรัพย์สินสมบัติมากมายแต่จิตใจของเขากลับมิได้รับการเติมเต็ม เขายังคงรู้สึก
อ้างว้างและโดดเดี่ยว เมื่ออรพิมยกพิมพ์ลพัทธ์ลูกของเธอให้พัทธเลี้ยงดู พัทธจึงเกิดความผูกพันและ
ความรักความห่วงใย รู้สึกว่าชีวิตของตนมีความหมายและมีคุณค่า ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าความรัก
และความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถหล่อหลอมและประทับประคองให้มนุษย์เติบโตขึ้นอย่าง
มีความสุขและดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้องได้ หากมนุษย์ขาดความรักและความเข้าใจ มนุษย์ก็
จะขาดความสุขในการดำเนินชีวิตและใช้ชีวิตในแนวทางที่ไม่ถูกต้อง

นวนิยายทั้ง 3 เรื่องข้างต้น ผู้เขียนต้องการเสนอว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สำคัญที่สุด
ของมนุษย์ ผู้ปกครองจึงควรให้ความรักและความอบอุ่นต่อบุตรหลานอย่างเพียงพอเพื่อที่บุตร
หลานจะไม่เกิดความรู้สึกทุกข์จนกลายเป็นปมด้อยในจิตใจ ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าหากเด็กเกิดปม
ด้อยในจิตใจแล้ว เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ปมด้อยนั้นก็ยังคงอยู่และก่อให้เกิดความคับแค้น
ใจจนนำไปสู่ความคิดและจิตใจที่มีปัญหาต่อผู้คนและสังคม ผู้เขียนเสนอแนะว่าการที่จะคลี่คลาย
ความคับแค้นใจจากปมด้อยในอดีตนั้นต้องแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาคือการขาดความรักความ
อบอุ่น โดยสามารถชดเชยได้ด้วยการเติมเต็มความรักความอบอุ่น เมื่อผู้ที่ขาดความรักความอบอุ่น
ได้รับการชดเชยในสิ่งที่ตนขาดแล้วจิตใจก็จะได้รับการเติมเต็มและมีความสุขขึ้นจนนำไปสู่การ
เรียนรู้และยอมรับผู้อื่นได้

ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าการขาดความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่กดดันส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเก็บกดในจิตใจ ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครคือดวงลดาที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกดดันด้วยความต้องการของพ่อและแม่คือหมอโชติและหมอพลอยสีที่ต้องการให้เธอใช้ชีวิตอย่างถูกต้องตลอดเวลา ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าหากเด็กขาดความรักความอบอุ่นและผู้ปกครองเลี้ยงดูเด็กด้วยความเข้มงวดกดดันมากเกินไป เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาทางจิตใจและไม่มีความสุขในชีวิต เช่น มีลักษณะเก็บกดหรือขาดความมั่นใจในตัวเอง เป็นต้น ดวงลดาจึงมีลักษณะทางจิตใจบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเธอเป็นทุกข์และไม่มีความสุขกับกฎเกณฑ์รอบตัว แต่ก็ต้องยอมปฏิบัติตามความต้องการของพ่อและแม่

ดวงลดาหนึ่ง กล้ำกลืนความรู้สึกหลายอย่างไว้ภายใน...สองในจำนวนความรู้สึกเหล่านั้นคือความโกรธและน้อยใจ...บางครั้งดวงลดาารู้สึกเหมือนตัวเองเป็นดอกไม้กลีบบางอยู่ท่ามกลางวงล้อมของไม้ใหญ่สูงทะมึน !...

(ดอกไม้ในป่าหนาว, 164-165)

...ดูเหมือนว่าดวงลดาจะไม่เคยแหวกออกนอกแวงวงกั้นหาความสนุกสนานและอิสรภาพตามวัยของตนเองเลย...จู่ ๆ ความคิดนี้ก็ผุดขึ้นในใจของเพชรช่วง...นี่มันเป็นความคิด อยู่ในความรับผิดชอบของเธอด้วยหรือเปล่าหนอ ที่ทำให้ทั้งบิดาและมารดาตีกรอบบังคับกันชีวิตของดวงลดาไว้ถึงขนาดนี้

(ดอกไม้ในป่าหนาว, หน้า 166-167)

ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าแม่ดวงลดาจะสามารถทำตามกรอบที่พ่อและแม่ตั้งไว้ได้ แต่ในส่วนลึกของจิตใจแล้วดวงลดากลับรู้สึกกดดันและเป็นทุกข์กับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รอบตัวที่ควบคุมเธอให้เดินไปในแนวทางที่พ่อและแม่ต้องการ ดวงลดาจึงใช้ชีวิตอย่างกดดันเพราะขาดคนที่รักและเข้าใจเธออย่างแท้จริง จนกระทั่งเธอได้พบกับนำโชคและศิลา คนทั้งสองรักและเข้าใจดวงลดา ทั้งยังรู้ว่าดวงลดามีความทุกข์ในการดำเนินชีวิตภายใต้กรอบที่เข้มงวดกดดัน คนทั้งสองจึงพาดวงลดาไปเห็นชีวิตในอีกแง่มุมหนึ่งที่ยืดหยุ่นและเรียบง่าย ความรักและความเข้าใจที่คนทั้งสองมีให้ทำให้ดวงลดามีความสุขและพึงพอใจกับการใช้ชีวิตในแบบที่เรียบง่าย จนกระทั่งในท้ายที่สุดเมื่อเธอรู้ความจริงว่านำโชคคือพ่อที่แท้จริงของเธอและเธอต้องตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ชีวิตกับใคร เธอจึงตัดสินใจใช้ชีวิตบนเส้นทางชีวิตที่เธอมีความสุขกับคนที่รักและเข้าใจเธอด้วยการตัดสินใจใช้ชีวิตกับนำโชคพ่อของเธอในชนบท ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาระหว่างดวงลดากับหมอโชติที่แสดงให้เห็นว่าดวงลดาเลือกที่จะอยู่กับนำโชคเพราะนำโชคเป็นผู้ที่รักและเข้าใจเธอมากที่สุด

“มันไม่ใช่ความผิดหรือความถูก...คุณพ่อคะ เพียงแค่คำมีความสุขและอบอุ่นที่นี้
โปรดให้โอกาสลูกเลือกที่จะมีความสุขเถอะนะคะ...สำหรับคุณพ่อคุณแม่ ความ
รักความบูชาของคำไม่มีวันเปลี่ยนแปลง”

(ดอกไม้นาฬิกา, หน้า 586)

ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าการเลี้ยงดูอย่างกดดันและเข้มงวดทำให้ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูเกิดความกดดันและไม่มีความสุขในชีวิต เพราะการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดเป็นการเลี้ยงดูเพื่อให้ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูดำเนินชีวิตไปในแนวทางหรือเป้าหมายที่ผู้ปกครองต้องการโดยไม่คำนึงถึงความสุขหรือความพอใจของผู้ที่ถูกเลี้ยงดูว่าพึงพอใจกับแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกวางกรอบไว้หรือไม่ ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนย่อมแสวงหาคนที่รักและเข้าใจตัวเอง เพราะความรักและความเข้าใจทำให้มนุษย์มีความสุขและมีกำลังใจในการดำเนินชีวิต ดังนั้น มนุษย์จึงมักเลือกเส้นทางที่ตนมีความสุขและมีคนที่รักและเข้าใจตนมากกว่าเส้นทางชีวิตที่เคร่งเครียดกดดันและปราศจากคนที่รักและเข้าใจตน แม้ว่าจะเป็นเส้นทางที่นำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายที่สูงส่งก็ตาม

ในนวนิยายเรื่อง ทรายสีเพลิง แนวคิดที่ผู้เขียนต้องการเสนอคือการขาดความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุขและมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับผู้อื่น แนวคิดดังกล่าวสะท้อนผ่านตัวละครคือสรุตาหรือทราย ทรายเป็นตัวละครที่ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว เนื่องจากเธอเป็นลูกของภรรยาที่ไม่ได้รับการยกย่องในบ้าน ทรายจึงมีชีวิตที่เปลี่ยวเหงา เมื่อประกอบกับการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องของผู้เป็นแม่ที่ปลูกฝังนิสัยเจ้าคิดเจ้าแค้นและชอบเอาชนะให้กับทราย ทำให้ทรายเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาและเกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นจากความคิดและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของเธอ เช่นที่ผู้เขียนกล่าวถึงความคิดของบุรีที่มีต่อทราย เนื่องจากบุรีเป็นผู้ที่รับรู้ถึงภูมิหลังทั้งหมดของทราย ทำให้เขาได้รู้ว่าสาเหตุที่ทำให้ทรายมีนิสัยเจ้าคิดเจ้าแค้นและชอบเอาชนะผู้อื่นนั้นมาจากภูมิหลังที่ขาดความอบอุ่นและการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องของแม่

นี่เป็นเพราะความเจ็บปวด เพราะประสบการณ์ในวัยเด็กของเธอใช่ไหม ทั้งพ่อ
ทั้งแม่ ทั้งผู้เกี่ยวข้องรอบข้างทุกคนรู้ตัวบ้างหรือเปล่าว่าได้ทำอะไรลงไป ได้ฝังความรู้สึก
ฝังพลังชนิดไหนไว้ในใจเธอ

ทำให้เธอเฝ้าซุกซ่อนความอ่อนไหวว่าเหวไว้ในส่วนลึก เอาจริตมาษาและความ
กระหายในชัยชนะมาฉาบหน้า ทำให้พลังแห่งการพุ่งทะยานไปข้างหน้าของเธอมีมากจน
เกินจุดพอดี

(ทรายสีเพลิง, หน้า 721)

ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าการให้ความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญในครอบครัว หากเด็กขาดความรักความอบอุ่น ทั้งยังไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาในจิตใจอันจะส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องนำไปสู่ความขัดแย้งต่อผู้อื่นต่อไป

ในนวนิยายเรื่อง ทางสายธาร ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าการได้รับความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องในครอบครัวทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีความสุขความพอใจในชีวิต แต่หากเด็กขาดความรักความอบอุ่นและได้รับการเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่ถูกต้อง เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุขหรือความพอใจในชีวิต แนวคิดในนวนิยายเรื่องนี้สะท้อนผ่านตัวละครสำคัญคือลออองค์และวิรงรอง

ลออองค์เป็นตัวละครที่สะท้อนถึงเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัวและได้รับการเลี้ยงดูอย่างบกพร่อง เนื่องจากเธอไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อหรือพี่น้องในตระกูลเชษฐอิสราชัย แม่จึงเป็นบุคคลสำคัญเพียงคนเดียวในชีวิตของเธอ เมื่อแม่ซึ่งใกล้ชิดกับลออองค์เลี้ยงดูเธออย่างไม่ถูกต้อง โดยการปลูกฝังนิสัยที่ไม่ดีต่าง ๆ เช่น ความไม่รู้จักพอและความทะเยอทะยานจนเกินพอดี รวมทั้งนิสัยที่ชอบอิจฉาริษยาและผูกอาฆาตพยาบาทที่ทำให้ลออองค์เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่เคยพอใจในชีวิตของตนเองและมักอาฆาตพยาบาทผู้อื่น ในขณะที่วิรงรองหรือลิลลี่ได้รับความรักและความอบอุ่นในครอบครัวอย่างเพียงพอ ทั้งยังได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องส่งผลให้เธอเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความพึงพอใจในชีวิต และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในแนวทางที่ถูกต้อง

...เมื่อลินลาให้กำเนิดลูกสาว ‘ลออองค์’ คุณกมลลาสน์มีท่าทีปรานีและยอมรับเด็กหญิงเล็ก ๆ คนนั้นมีใช้น้อย นั่นย่อมหมายถึงการยอมรับแม่ของแกด้วย...หากท่าทียอมรับและปรานีของเธอก็ยังดูกระด้างเย็นชาในสายตาของคนที่ไม่สามารถเข้าถึงจิตใจของเธออย่างลินลาอยู่นั่นเอง การแข็งข้อเรียกร้องและต่อรองจึงเกิดตามมา...

น่าเสียดายที่ลินลาต้องการมากไป ดันรนไม่รู้จบ และในที่สุดเธอก็เรียกร้องมากเกินไปที่คุณกมลลาสน์จะให้ได้ วิมลจึงได้ ‘รับใช้’ พ่อของเธอในอีกสองปีหลังจากนั้น...

บุคคลแรกที่มีอิทธิพลต่อความคิดและความรู้สึกของเด็กทุกคนก็คือแม่ เมื่อวิมลปราศจากปมด้อย ไม่มีความต้องการใด ๆ มากไปกว่าจุดที่เป็นอยู่ ลูกสาวตัวน้อยจึงเติบโตขึ้นมาอย่างปราศจากปมด้อย ไม่เคยมีอารมณ์อันร้อนรุ่ม และความคิดอันคับแค้นเลย
แม่แต่นิด

(ทางสายธาร, หน้า 27)

“ลิลลี่ไม่ต้องสวยก็ได้ ขอให้เป็นเด็กดี รู้จักตัวเอง และเข้าใจผู้อื่น ก็พอแล้ว พอใจในสิ่งที่ตัวเองมีและเป็น แล้วลิลลี่จะมีความสุข...เฮ้อ ฉันทพูดไปวันนี้เธอก็คงจะไม่เข้าใจหรอก แต่จำคำของฉันทไว้ก็แล้วกัน สักวันเธอจะเข้าใจ”

(ทางสายธาร, หน้า 23)

ลอลองค์หน้าซีดขาวขอบตาช้ำ หากดวงตาดำระยับคมงามวาวจ้า เธอก้าวลี้วออกมาเป็นคนแรก ติดตามด้วยลินลาซึ่งมีสีหน้าบูดบึ้งแดงก่ำด้วยโทสะอารมณ์ของเธอถูกระบายออกมาด้วยคำพูด เกือบกรีดร้องอย่างคลุ้มคลั่งที่เชิงบันได

“ฉันทเกลียดสายตาแบบนี้!” เธอหอบหายใจ

“ฉันทเกลียดที่ทุกคนรุมมองฉันทกับออดด้วยสายตาแบบนี้...มันผิคนักหรือไง คนเราจะต่อสู้เพื่อสิทธิและความต้องการของตัวเอง ไม่ใช่นั่งรอให้คนอื่นหยิบยื่นให้เหมือนไปรยทาน!”

“พวกเขาเห็นเรดำด้อย เขาไม่นับเราเข้าร่วมพวก” ผู้เป็นบุตรสาวขบฟันพูดด้วยเสียงต่ำเบา

“คอยดูแลอะคุณแม่ ออจะขึ้นไปให้สูงลิ่ว จะทำให้คนพวกนี้ต้องมางอนง้อขอพึ่งพาให้ได้”

(ทางสายธาร, หน้า 30-31)

ผู้เขียนสร้างให้ลอลองค์และวิรงรองอยู่ในฐานะเดียวกันคือเป็นลูกของภรรยาอายเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าความรักความอบอุ่นในครอบครัวและการเลี้ยงดูในวัยเด็กนั้นมีอิทธิพลที่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดหรือพฤติกรรมอย่างไรมากกว่าอิทธิพลจากฐานะและชาติกำเนิดของเด็ก โดยจะเห็นได้ว่าผู้เขียนเปรียบเทียบให้เห็นว่าแม้วิรงรองจะเป็นลูกของภรรยาอายแต่เธอก็มิได้รู้สึกว้าฐานะของเธอเป็นปมด้อย การเลี้ยงดูของแม่คือวิมลที่สงบเสงี่ยมเจียมตัวและพอใจกับฐานะของตัวเอง เมื่อประกอบกับการเลี้ยงดูด้วยความรักและเหตุผลของกมลสานก์ก็ทำให้วิรงรองเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดและมีพฤติกรรมที่ดี ทั้งยังมีความสุขและความพอใจในชีวิต ในขณะที่ลอลองค์กลับรู้สึกว้าชาติกำเนิดของเธอเป็นปมด้อยที่เธอควรจะดิ้นรนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพดังกล่าว ความไม่พอใจในสภาพของตัวเองเมื่อประกอบกับการปลุกฝังเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้องของแม่ก็ทำให้ลอลองค์เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดและพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะป็นนิสัยชอบผูกพยาบาทหรือการไม่เคยพอใจกับฐานะของตัวเองส่งผลให้มีนิสัยทะเลาะทะเลาะกันไม่สิ้นสุด ดังนั้น

ผู้เขียนจึงต้องการแสดงให้เห็นว่าความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัวนั้นมีอิทธิพลมากในการที่จะกำหนดว่าเด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีความสุขในชีวิตหรือไม่

เมื่อพิจารณาจากนวนิยายเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว ทรายสีเพลิง และ ทางสายธาร จะพบว่านอกจากความรักความอบอุ่นที่ผู้เขียนกล่าวว่าเป็นสิ่งสำคัญในครอบครัวแล้ว ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูว่ามีอิทธิพลมากต่อความคิดและพฤติกรรมของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยเสนอให้เห็นว่าหากครอบครัวเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ถูกต้อง เมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีความคิดหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น แต่หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องก็จะทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความพอใจในชีวิต และไม่สร้างปัญหาต่อตัวเองและผู้อื่น การเลี้ยงดูจึงมีอิทธิพลสำคัญไม่น้อยกว่าความรักความอบอุ่นในครอบครัวในการที่จะหล่อหลอมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและใช้ชีวิตอย่างถูกต้อง ครอบครัวจึงควรให้ความสำคัญความอบอุ่นต่อเด็กอย่างเพียงพอควบคู่ไปกับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุขและดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงาม

จากแนวคิดที่มุ่งเน้นความสำคัญของการรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 6 เรื่องข้างต้นพบว่าผู้เขียนให้ความสำคัญกับความรักความอบอุ่นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ หากมนุษย์ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัวอย่างพอเพียงในวัยเด็ก มนุษย์ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีความสุขและความพอใจในชีวิต แต่หากขาดความรักความอบอุ่นก็จะทำให้มนุษย์เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาในจิตใจ ไม่มีความสุขในชีวิตและความพอใจในชีวิต นอกจากนี้ การเลี้ยงดูยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ หากมนุษย์ขาดความรักความอบอุ่น ทั้งยังได้รับการเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้องจากผู้ปกครองก็จะทำให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีความสุขและมีวิถีทางในการดำเนินชีวิตในแนวทางที่ไม่ถูกต้อง ความรักความอบอุ่นและการเลี้ยงดูในครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตของมนุษย์

มีลักษณะที่น่าสังเกตได้ว่าปิยะพร ศักดิ์เกษมจะใช้กลวิธีการตั้งชื่อมาเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอแนวคิดในลักษณะของการเปรียบเทียบ เช่นในเรื่อง ตะวันทอแสง ภคพงษ์เป็นผู้ที่มีปัญหาขัดแย้งกับรสา แต่ในที่สุดปัญหาก็สามารถคลี่คลายได้ด้วยความรักความเข้าใจ อารมณ์และความรู้สึกที่อ้อว้างของภคพงษ์ก็กลับกลายเป็นความรู้สึกที่สดใสและมีความหวังใหม่เหมือนกับดวงตะวันที่ทอแสง ดอกไม้ในป่าหนาว ก็สามารถสะท้อนทั้งเรื่องราวและแนวคิดได้ว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกดดันจะเติบโตขึ้นอย่างไร้ความสุขเหมือนดอกไม้ในป่าที่เห็บหนาว เพราะดอกไม้ส่วนใหญ่จะเติบโตในดินแดนที่อบอุ่น ความรู้สึกของดวงลดาที่อึดอัดและกดดันจึงเปรียบเสมือนดอกไม้ที่เติบโตอยู่ท่ามกลางป่าที่เห็บหนาว ทางสายธาร จะให้ภาพของสายน้ำที่มี

หนทางไหลที่แตกต่างกัน ชีวิตของล่อองค์เปรียบเสมือนสายน้ำที่ไหลสู่แม่น้ำสายใหญ่ซึ่งไหลอย่างเชื่องช้าและรุนแรง ชีวิตของล่อองค์จึงต้องดิ้นรนเผชิญหน้ากับสิ่งต่าง ๆ มากมาย ในขณะที่ชีวิตของวิรุงองค์เปรียบเสมือนแม่น้ำสายเล็ก ๆ ที่แม้จะไหลเอื่อยแต่ก็ให้ความจำเริญและสงบสุข อันเปรียบเสมือนกับชีวิตที่เรียบง่ายของเธอ ทรายสีเพลิง สะท้อนถึงทรายที่มีจิตใจอัจฉริยญาและไม่มีความสุข จิตใจของเธอเต็มไปด้วยไฟแห่งโทสะและโมหะแผดเผาให้เราร้อนอยู่ตลอดเวลา ได้ร่มไม้เลื้อย สะท้อนถึงพัทธ์ผู้แข็งแกร่งเหมือนสนประดิพัทธ์ที่ยืนหยัดตรงสู่ท้องฟ้า แต่แท้ที่จริงแล้วพัทธ์กลับได้รับความรักและความปรารถนาดีจากอภิมผู้เปรียบเสมือนไม้เลื้อยที่ให้ความร่มเย็นแก่ต้นสนใหญ่ จึงสะท้อนได้ว่าการตั้งชื่อเรื่องในนวนิยายนี้สามารถช่วยในการสะท้อนแนวคิดของผู้เขียนที่ต้องการเสนอแก่ผู้อ่านได้

3.2 แนวคิดที่มุ่งเน้นความขัดแย้งระหว่างคนกับค่านิยมในสังคม

แนวคิดที่มุ่งเน้นความขัดแย้งระหว่างคนกับค่านิยมในสังคมเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ปรากฏในนวนิยายของปิยะพร สักดิ์เกษม โดยผู้เขียนจะแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่สะท้อนถึงความขัดแย้งระหว่างคนกับกรอบหรือค่านิยมที่สังคมยึดถือกันมาช้านานเพื่อแสดงให้เห็นว่าการยึดถือกับกรอบหรือค่านิยมที่ผู้คนในสังคมยึดถือกันมาช้านานนั้นอาจมิใช่สิ่งที่เหมาะสมเสมอไป แนวคิดนี้ปรากฏในนวนิยาย 4 เรื่อง ได้แก่ บ้านร้อยดอกไม้ กิ่งไผ่-ใบรัก ระบำดาว และ ลับแลลายเมฆ

ในเรื่อง บ้านร้อยดอกไม้ ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมหรือประเพณีเงิน โดยเสนอแนวคิดของเรื่องว่าการยึดมั่นในค่านิยมเดิมมากเกินไปอาจไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสม หากการยึดมั่นนั้นก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น ค่านิยมดังกล่าวคือค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชายในครอบครัวเงิน โดยเฉพาะผู้ชายที่เป็นพี่ชายคนโตซึ่งถือว่ามืบทบาทสำคัญในครอบครัวเงิน โดยลูกชายคนโตควรประพฤติตัวเป็นแบบอย่างแก่น้องและลูกหลาน และไม่ควรทำในสิ่งที่ผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องเกริกเป็นตัวละครซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ชายที่เป็นพี่ชายคนโตในครอบครัวเงิน ด้วยค่านิยมดังกล่าวที่เกริกยึดถือทำให้เกริกเกิดความทุกข์ เนื่องจากพบว่าตนมิได้เป็นแบบอย่างที่ดีพร้อมแก่น้องและลูกหลานเพราะความผิดพลาดในอดีตที่เคยทำให้ต้องเสียบ้านร้อยดอกไม้ซึ่งเป็นสมบัติของตระกูลไปเพราะอารมณ์ที่คึกคะนองของวัยรุ่น เนื่องจากเกริกทำให้เด็กในบ้านตั้งครรภ์ทั้งที่มีคู่หมั้นแล้ว กมลลาสน์ผู้เป็นพี่สาวและเจ้าสาวกำพร้าของเกริกจึงยกบ้านร้อยดอกไม้ให้กับอาสวาคู่หมั้นของเขา แทนการแต่งงานที่ไม่สามารถกระทำได้ เมื่อระยะเวลาผ่านไปบ้านร้อยดอกไม้ได้ตกทอดมาจนถึงปาฐิติ เกริกต้องการลบล้างอดีตที่ผิดพลาดของตนเองจึงให้กอบบุญบุตรชายไปแย่งชิงบ้านร้อยดอกไม้มาจากปาฐิติ เพราะการสูญเสียบ้านร้อยดอกไม้อันเป็นทรัพย์สินของตระกูลไปให้ผู้อื่นเป็นสิ่งที่แสดงถึงความผิดพลาดอย่างมากของเขา แต่การกระทำของเกริกก็ต้องยุติลงเมื่อกมลลาสน์พี่สาวของเกริกได้ดำเนินการกระทำของเกริกและสั่งสอนน้องชายให้ยอมรับถึงความผิดพลาดในอดีต

เพราะถึงแม้เกริกจะเป็นพี่ชายคนโตของตระกูล แต่เกริกก็ยังคงเป็นมนุษย์ที่สามารถทำผิดพลาดได้ เช่นคำพูดของกมลลาสน์ที่กล่าวกับเกริกเพื่อให้ยุติการแย่งชิงบ้านร้อยดอกไม้จากปาฏิ

“พี่เข้าใจดีว่าเกริกภาคภูมิใจในความเป็นพี่ใหญ่ เป็นผู้นำที่ไม่เคยบกพร่องของตัวเอง แต่เกริกต้องยอมรับนะว่า ตัวเองก็เป็นมนุษย์ปุถุชน มีหน้าซ้ำตอนที่ทำความผิดนั้นแกเองก็ยังคงอาย แค่อายุแค่สิบแปดเท่านั้น...” คุณกมลลาสน์ถอนใจ
(บ้านร้อยดอกไม้, หน้า 540)

เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าเกริกเป็นตัวแทนของผู้ที่ยึดถือในกรอบและค่านิยมเดิม ในขณะที่กมลลาสน์เป็นผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการยึดถือในกรอบและค่านิยมนั้น ผู้เขียนต้องการเสนอให้เห็นว่าในบางครั้งการยึดถือกับกรอบหรือค่านิยมบางอย่างอาจเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเสมอไปหากการยึดถือกรอบหรือค่านิยมนั้นแล้วทำให้ตัวเองเกิดความทุกข์ เช่น เกริกที่ยึดถือในค่านิยมว่าลูกชายคนโตไม่ควรทำผิดพลาดหรือบกพร่องก็ทำให้เกริกเกิดความทุกข์จากการคาดหวังในตัวเองสูงและการพยายามที่จะลบล้างอดีตที่ตนเคยทำผิดพลาดไว้ทั้งที่ไม่สามารถกระทำได้ ผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นในนวนิยายเรื่องนี้ผ่านตัวละครคือกมลลาสน์ว่าสิ่งที่สำคัญกว่าการยึดถือกับกรอบค่านิยมอย่างเคร่งครัดคือการยอมรับและกล้าที่จะเผชิญหน้ากับความจริงมิใช่การยึดถือกับกรอบหรือค่านิยมบางอย่างเพื่อทำให้ตนเองเกิดความทุกข์และใช้เป็นข้ออ้างในการหลีกเลี่ยงความจริงและทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือนร้อนเช่นการที่เกริกเอาความผิดพลาดในอดีตของตนมาเป็นเหตุผลในการแย่งชิงบ้านร้อยดอกไม้จากปาฏิ

ในนวนิยายเรื่อง กิ่งไฟ-ใบรัก ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าความรักและความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการแต่งงาน โดยเสนอผ่านเรื่องราวที่อาร์ตีไม่ยอมรับประเพณีการคลุมถุงชนที่แม่ของเธอต้องการให้เธอแต่งงานกับสรรค์ผู้พี่ที่แม่ของเธอเลือกแล้วว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมกับเธอ อาร์ตีไม่ยอมรับการจัดการของแม่เพราะเห็นว่าเป็นการจำกัดสิทธิในการเลือกคู่ครองของเธอ แต่ต่อมาเมื่ออาร์ตีได้เดินทางไปประเทศจีนพร้อมกับสรรค์ที่ถูกกำหนดให้แต่งงานกับเธอ เธอก็ได้เรียนรู้ว่าสรรค์เป็นคนดีมีคุณธรรมและมีความรักความห่วงใยต่อเธอ ทำให้ที่ต่อต้านของอาร์ตีจึงเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นการยอมรับในตัวสรรค์มากขึ้นจนนำไปสู่การยอมรับการแต่งงานกับสรรค์ในที่สุด

...เป็นการยอมรับและเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นอีกข้อหนึ่ง จากข้อที่ได้ยอมจำนนไปโดยสิ้นเชิงแล้วว่า การตัดสินใจและการกระทำหลาย ๆ อย่างของตนเองซึ่งเคยคิดว่ารอบคอบเฉียบขาดนั้นที่แท้ก็เป็นเพียงการกระทำ การตัดสินใจอันรู้ว่าความของเด็กหญิงเจ้าอารมณ์เอาแต่ใจคนหนึ่ง...

(กิ่งไผ่-ใบรัก, หน้า 349)

ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าการจะตัดสินใจว่าค่านิยมการคลุมถุงชนเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิดนั้นอาจไม่สำคัญเท่ากับว่าผู้ที่จะแต่งงานนั้นมีความรักและความเข้าใจต่อกันหรือไม่ เพราะสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับชีวิตคู่คือความรักและความเข้าใจที่ผู้ที่ใช้ชีวิตร่วมกันควรมีให้แก่กัน อันเป็นสิ่งที่จะทำให้ชีวิตคู่ดำเนินไปอย่างราบรื่นและใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข ความรักและความเข้าใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการแต่งงาน ทั้งยังเป็นสิ่งที่โน้มน้าวให้ผู้ที่มีปัญหาขัดแย้งกันไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันได้

ในเรื่อง ระบำดาว และลับแลลายเมฆ ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของผู้หญิงว่า คุณค่าของผู้หญิงมิได้อยู่ที่พรหมจรรย์ โดยในเรื่อง ระบำดาว ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่าผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์กับผู้ชายก่อนแต่งงานมิได้หมดคุณค่าจนต้องยอมตกเป็นเบี้ยล่างของผู้ชาย ผู้หญิงเหล่านี้ยังคงมีคุณค่าและมีสิทธิ์ที่จะเลือกทางเดินชีวิตได้ด้วยตัวเอง ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านสาลินตัวละครสำคัญของเรื่อง สาลินเมื่อมีความสัมพันธ์กับภทิสและภทิสมีท่าทีเปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความใส่ใจต่อเธอน้อยลง สาลินก็สูญเสียความมั่นใจจากที่เคยเชื่อมั่นในตัวเองว่าคนที่สวยและมีความสามารถอย่างเธอเหตุใดต้องยอมรับสภาพ ‘ความนัย’ คือการเป็นภรรยาลับของภทิส เธอจึงต้องการแต่งงานอย่างเปิดเผยเพื่อที่จะไม่ตกอยู่ในสภาพที่อึดอัดกดดันกับฐานะของตัวเองอีกต่อไป

ความสัมพันธ์ลึกซึ้งที่มีต่อกันเป็นเพียง ‘ความนัย’ ที่ไม่สามารถอ้างถึงได้อย่างเปิดเผย...หลายครั้งหลายคราที่สาลินรู้สึกอึดอัดกดดันกับฐานะของตนเอง

(ระบำดาว, หน้า 212)

แต่ในที่สุดจากการปลุกเร้าของผู้คนรอบข้างก็ทำให้เธอสามารถตระหนักได้ว่าถึงเธอจะสูญเสียพรหมจรรย์เพราะมีความสัมพันธ์กับภทิสก่อนแต่งงานแต่เธอยังคงมีความสามารถและมีคุณค่าในตัวเอง เธอไม่จำเป็นต้องยอมรับสภาพภรรยาลับอีกต่อไป เธอไม่จำเป็นต้องตกเป็น ‘เบี้ยล่าง’ ให้ภทิส “เก็บ” เธอไว้ เธอเลือกที่จะหลีกเลี่ยงหนีให้พ้นจากสภาพ ‘เบี้ยล่าง’ ด้วยการยุติความสัมพันธ์กับภทิสและแต่งงานกับคนที่รักและให้เกียรติเธอคือ โคมินิก

สาลินรู้สึกเหมือนตัวเองได้กลับมาขึ้นบนเท้าของตัวเองอีกครั้งหนึ่ง ยิ่งได้นึกถึงคำพูดของพ่อและแม่ ที่เฝ้าปลุกเร้าเธออยู่เสมอให้ก้าวไปข้างหน้า อย่ายอมตกเป็นเบี้ยล่างของใคร และถ้อยคำของลดาขามเมื่อจะลาจากกันเมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา

‘ลินมีค่า และรู้ค่าของตัวเองดี อย่าให้ใคร ‘เก็บ’ เธอไว้ ลินเป็นดาว ควรจะต้อง
เปล่งแสงสุกใสอยู่บนท้องฟ้า ไม่ใช่มากลายเป็นก้อนดินธรรมดา ๆ อยู่ในอุ้งมือของใคร’

‘พูดเสียแก่เชียวนะ ลดา’

‘ฉันหมายความว่า ความรักต้องควบคู่มากับความนับถือปกป้องศักดิ์ศรีของกัน
และกันด้วย ไม่ใช่จะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ‘ได้’ อยู่คนเดียว’

(ระบำดาว, หน้า 265)

ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของผู้หญิงที่สะท้อนปัญหาเรื่อง
การถูกข่มขืน โดยเสนอแนวคิดที่ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนยังคงมีคุณค่าและสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้
ด้วยการเผชิญหน้ากับความจริงอย่างกล้าหาญ ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครคือภรรยาที่
ภรรยาเป็นภรรยาที่มีคุณสมบัติเพียบพร้อมของภรรยา แต่ในคืนวันแต่งงานเธอไม่สามารถ
มีความสัมพันธ์ทางเพศกับภรรยาได้ โดยเธอมีอาการผิดปกติทางร่างกายซึ่งต่อมาเธอจึงได้รู้ว่าเธอเคย
ถูกข่มขืนในอดีต ทำให้เธอไม่สามารถยอมรับสภาพของตัวเองได้จนนำไปสู่การตัดสินใจที่จะฆ่า
ตัวตาย แต่มันตาสามารถช่วยชีวิตภรรยาได้ทันเวลา มันตาซึ่งรักและห่วงใยภรรยาได้ให้
กำลังใจภรรยาด้วยการปลุกเร้าให้ภรรยาตระหนักในคุณค่าของตัวเอง มันตาพยายาม
โน้มน้าวเพื่อให้ภรรยาตระหนักว่าคุณค่าของผู้หญิงนั้นมีได้อยู่ที่พรหมจรรย์ ผู้หญิงที่สูญเสีย
พรหมจรรย์โดยเฉพาะผู้หญิงที่เป็นฝ่ายถูกข่มขืนยังคงมีคุณค่าในตัวเองอย่างสมบูรณ์ กำลังใจจาก
มันตาทำให้ในที่สุดภรรยาสามารถตระหนักในคุณค่าของตัวเองได้และกล้าที่จะเผชิญหน้ากับ
ความจริงและดำเนินชีวิตต่อไปอย่างเข้มแข็งและเชื่อมั่น

ขณะนี้ชีวิตของภรรยาที่ก็ไม่ต่างไปจากการพยายามดิ้นรนให้พ้นจากปลัดขิม
แห่งการเป็นผู้ถูกกระทำ ดิ้นรนเพื่อยืนหยัดอยู่ให้ได้ แล้วกลายเป็นผู้ชนะในที่สุด มันตา
มั่นใจว่าหญิงสาวสะสวยบอบบางที่ดูเฟิน ๆ เหมือนต้องการผู้ปกป้องคุ้มครองอย่างยิ่งคนนี้จะ
ทำได้

แม้ไม่มีเขา ชายหนุ่มก็ยังเชื่อมั่นว่าภรรยาคนนี้จะสามารถทำได้ด้วยตัวเอง...
มนุษย์ทุกคน... โดยเฉพาะเพศหญิงมีพลังและความเข้มแข็งแอบแฝงอยู่มากมายเกินกว่าใคร
แม้แต่เจ้าตัวเองจะคาดคิด!

(ลับแลลายเมฆ, หน้า 594)

จะพบว่าแนวคิดที่เน้นความขัดแย้งระหว่างคนกับค่านิยมในสังคมนี้เป็นแนวคิดที่สัมพันธ์
กับค่านิยมประเพณีจีนสองแนวคิดคือแนวคิดเกี่ยวกับการแต่งงานด้วยการคลุมถุงชนในนวนิยาย
เรื่อง กิ่งไผ่-ใบรัก และแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำของลูกชายคนโตในครอบครัวเงินจากเรื่อง

บ้านร้อยคอกไม้ ปัญหาความขัดแย้งที่ปรากฏมาจากสาเหตุคือการไม่ยอมรับค่านิยมของอารติจากเรื่อง กิ่งไม้-ใบรัก และการยึดมั่นในค่านิยมมากเกินไปของกรีกจากเรื่อง บ้านร้อยคอกไม้ ผู้เขียนแสดงให้เห็นในนวนิยายทั้งสองเรื่องว่าค่านิยมในครอบครัวจีนทั้งสองนั้นสิ่งที่สำคัญอาจมิใช่การตัดสินใจว่าค่านิยมนั้นถูกหรือผิด เพราะสิ่งที่สำคัญกว่าคือผู้ที่ยึดถือค่านิยมนั้นควรยึดถือด้วยเหตุผลและความเหมาะสม โดยไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ทั้งยังต้องอาศัยความรักและความเข้าใจเป็นสื่อเชื่อมโยงให้ผู้ที่มีความคิดที่แตกต่างกันสามารถปรับตัวเข้าหากันจนนำไปสู่การยอมรับในค่านิยมได้ เช่น อารติที่ต่อต้านการคลุมถุงชน ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นว่าการคลุมถุงชนอาจไม่ใช่สิ่งที่จะตัดสินใจว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดีสำหรับการแต่งงาน เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับการแต่งงานคือความรักและความเข้าใจ หากคู่แต่งงานมีความรักและความเข้าใจต่อกันแล้ว การจะยอมรับหรือไม่ยอมรับในค่านิยมก็ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ หรือกรีกที่ยึดมั่นกับค่านิยมมากเกินไปจนก่อให้เกิดความทุกข์ต่อตัวเองและส่งผลกระทบต่อผู้อื่นคือปาฏิและกอบบุญ ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นว่าการยึดถือในค่านิยมนั้นควรยึดถือด้วยเหตุและผล กรีกจึงควรเข้าใจและยอมรับในความผิดพลาดของตัวเองซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้มากกว่าที่จะใช้ค่านิยมเป็นข้ออ้างในการที่จะทำร้ายผู้อื่น การยึดมั่นในค่านิยมจึงต้องตั้งอยู่บนหลักของเหตุผลและความเหมาะสม รวมทั้งต้องอาศัยความรักและความเข้าใจของผู้ที่ยึดถือเป็นสื่อเชื่อมโยง

ในนวนิยายเรื่อง ระบำดาว และ ลับแลลายเมฆ ผู้เขียนเสนอให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับคุณค่าของผู้หญิงในสังคมที่มักตัดสินว่าผู้หญิงที่สูญเสียพรหมจรรย์ก่อนการแต่งงานเป็นผู้หญิงที่หมดคุณค่า แต่ผู้เขียนได้เสนอแนวคิดเพื่อแสดงให้เห็นความคิดของผู้เขียนที่ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมดังกล่าว โดยสะท้อนได้จากในเรื่อง ระบำดาว ผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับผู้ชายแล้วไม่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับจากผู้ชายอย่างเปิดเผย ผู้หญิงก็ไม่ควรยอมรับสภาพดังกล่าว เพราะคุณค่าของผู้หญิงมิใช่ตัดสินที่พรหมจรรย์เช่นการยึดถือของสังคม ผู้หญิงยังคงมีคุณค่าในตัวเองเสมอและมีสิทธิ์เลือกทางเดินชีวิตที่ดีและมีความสุขให้กับตัวเองได้ ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ ผู้เขียนเสนอปัญหาที่ผู้หญิงถูกข่มขืนซึ่งมักถูกตำหนิจากสังคมว่าเป็นผู้หญิงที่หมดคุณค่า แต่ผู้เขียนมิได้เห็นด้วยกับความคิดนี้จึงเสนอแนวคิดว่าผู้หญิงที่ถูกข่มขืนมิได้สูญเสียคุณค่า ผู้หญิงเหล่านี้ยังคงมีคุณค่าและสามารถดำเนินชีวิตต่อไปอย่างปกติสุขด้วยการไม่หลีกหนีปัญหา ผู้หญิงต้องกล้าที่จะเผชิญหน้ากับความจริงและยอมรับสภาพของตัวเองตามความเป็นจริง ทั้งยังต้องมีจิตใจที่แข็งแกร่งและเชื่อมั่นก็จะทำให้ผู้หญิงกลุ่มนี้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคนกับค่านิยมในสังคมจึงเป็นแนวคิดที่ผู้เขียนเสนอให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดมิใช่ยึดมั่นหรือปฏิเสธค่านิยมต่าง ๆ แต่เป็นการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและ

เลือกหนทางที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับตัวเอง โดยอาศัยความรัก ความเข้าใจ และการตระหนักในคุณค่าของตัวเอง อันจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเชื่อมั่นในแนวทางที่เหมาะสมและมีความสุข

การตั้งชื่อนวนิยายก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการเสนอเรื่องราวและแนวคิด เช่น กิ้งไม้-ไบรัก เป็นเรื่องราวความรักของหนุ่มสาว แต่ผู้เขียนนำเอาค่านิยมของคนจีนมาเป็นประเด็นความขัดแย้งของตัวละคร กิ้งไม้สื่อถึงลูกหลานของคนจีน ไบรักก็คือความรักซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญต่อชีวิต บ้านร้อยดอกไม้ บ้านร้อยดอกไม้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการแย่งชิงเพื่อลบล้างความผิดในอดีตของเกริก อันสะท้อนถึงการยึดติดของเกริกซึ่งมาจากการยึดถือกับค่านิยมจนทำให้ไม่มีความสุข ระบำดาว สะท้อนให้เห็นถึงสาลินผู้เปรียบเสมือนดวงดาวจากรูปลักษณ์และความสามารถที่โดดเด่นของเธอ ตำแหน่งของเธอจึงควรเป็นดวงดาวที่เรืองระบำจรัสแสงอยู่บนท้องฟ้ามิใช่ก้อนดินไร้ค่าอันเปรียบเสมือนการยอมตกอยู่ในฐานะภรรยาลับของภทิส ลับแลลายเมฆ ลับแลสื่อถึงสิ่งที่ปิดบังอยู่ภายใต้สิ่งบังตาอันสื่อถึงความหลังที่เลวร้ายของภนภางค์ที่ถูกซ่อนอยู่ภายใต้ภาพลักษณ์ที่สะอาดบริสุทธิ์ของเธอลายเมฆก็คือลวดลายที่สวยงามจากภาพลักษณ์ของเธอที่ปรากฏภายนอก เมื่อลับแลเคลื่อนออกอันเปรียบเสมือนการที่ภนภางค์ได้รู้ความจริงว่าตนเคยถูกข่มขืน ความจริงที่ปรากฏด้านหลังลับแลก็มีได้สอดคล้องกับลักษณะภายนอกที่เห็น

3.3 แนวคิดที่มุ่งเน้นความซับซ้อนของมนุษย์

แนวคิดที่มุ่งเน้นความซับซ้อนมนุษย์เป็นแนวคิดที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นแง่มุมที่หลากหลายและซับซ้อนในตัวมนุษย์เพื่อสะท้อนถึงความเป็นปวงชนของมนุษย์ โดยเสนอให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีหลากหลายด้านในตัวเองขึ้นอยู่กับว่าจะนำเสนอด้านใดให้ผู้อื่นได้เห็น และตัวตนที่แท้จริงของมนุษย์นั้นอาจมิได้สอดคล้องกับภาพลักษณ์ภายนอกที่ปรากฏ แนวคิดดังกล่าวปรากฏในนวนิยาย 3 เรื่องได้แก่ เรือนศิรา ใต้เงาตะวัน และ ในบ่วงมนตรา

ในเรื่อง เรือนศิรา ผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ มนุษย์มีความซับซ้อนในตัวเองจึงไม่สามารถตัดสินตัวตนของมนุษย์จากสิ่งที่ปรากฏภายนอกได้ ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครคือ ศานิตและอริน ศานิตเป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นให้มีภาพลักษณ์ที่ดี โดยศานิตเป็นอาของพิมลพัทธ์ซึ่งเข้ามาใกล้ชิดกับพิมลพัทธ์จนพิมลพัทธ์ไว้วางใจ แต่เมื่อความจริงทั้งหมดถูกเปิดเผย พิมลพัทธ์จึงได้รู้ว่าศานิตมุ่งร้ายต่อเธอและพ่อของเธอคือศิรินมาโดยตลอด ตัวตนของศานิตจึงแตกต่างจากภาพลักษณ์ที่เขาแสดงออกให้เธอเห็นมาตลอดอย่างสิ้นเชิง ในขณะที่อรินซึ่งเป็นผู้ที่พิมลพัทธ์หวาดระแวงมาตลอดกลับเป็นผู้ที่ห่วงใยเธออย่างแท้จริง พิมลพัทธ์จึงได้เรียนรู้ว่าเธอไม่

สามารถตัดสินใจจากสิ่งที่ปรากฏภายนอกได้ เพราะมนุษย์มีเล่ห์เหลี่ยมและความซับซ้อนเกินกว่าที่เธอจะสามารถคาดเดาได้

ในนวนิยายเรื่อง ใต้เงาตะวัน ผู้เขียนเสนอแนวคิดที่ มนุษย์ทุกคนไม่มีใครสมบูรณ์แบบ เพราะมนุษย์ทุกคนล้วนแล้วแต่มีข้อบกพร่องในตัวเอง โดยเสนอแนวคิดผ่านตัวละครคือ กานต์ ฉาย และกรณ กานต์และฉายเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์และความประพฤติน่าชื่นชม ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว กานต์มีข้อบกพร่องคือชอบเล่นการพนันจนเป็นหนี้และต้องขยักออกเงินของบริษัทเพื่อใช้ในการพนัน เมื่อฉายซึ่งเป็นผู้ดูแลการใช้จ่ายในบริษัทรู้ความจริงก็ต้องการให้กานต์บอกความจริงกับเกียรติผู้เป็นพ่อของกานต์ แต่กานต์ไม่สามารถยอมให้ผู้อื่นเห็นตัวตนที่แท้จริงของตนได้จึงปกปิดด้วยวิธีการที่โหดเหี้ยมคือการฆ่าฉายเพื่อปิดปากแล้วอำพรางคิดว่าฉายฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาการขยักออกเงินของบริษัท กานต์จึงเป็นตัวละครที่เป็นปุถุชนซึ่งมีข้อบกพร่องในตัวเองมิได้เพียงพร้อม เช่นภาพลักษณ์ที่ปรากฏภายนอก

เขาจะต้อง ‘หยุด’ ฉายให้ได้ แม้ว่าจะรักและเคารพสักเท่าใด หากฉายคนเดียวกันนี้เองที่จะสามารถฉีกภาพอันงามของเขาออกได้เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ทั้งยังสามารถผลักเขาจนล้มกว่าหลุดจากตำแหน่งที่เคยครองด้วยแนวคิด

‘อาไม่เห็นด้วยกับการปกปิด แก้วใจและยอมรับมันอย่างเปิดเผยสง่างามเถอะคุณ กานต์ อาขอรับรองว่าอาจะต่อสู้และยืนอยู่ข้างคุณ’

(ใต้เงาตะวัน, หน้า 680)

ฉายเป็นอีกตัวละครหนึ่งซึ่งผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์ไม่มีใครที่สมบูรณ์แบบ แม้ภาพลักษณ์ภายนอกของฉายจะมีภาพลักษณ์ที่ชื่นชมจนทำให้ปารีณาเชื่อมั่นว่าพ่อของเธอเป็นคนดีพร้อมไม่มีที่ติ แต่ในความเป็นจริงแล้วฉายก็เป็นปุถุชนที่เคยทำในสิ่งที่ผิด นั่นคือการลักลอบมีครอบครัวใหม่ในต่างประเทศ เมื่อปารีณารู้ความจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เธอจึงรู้สึกผิดหวังและเสียใจมาก เพราะเธอไม่คาดคิดว่าพ่อของเธอจะทำในสิ่งที่ผิดเช่นนั้นได้

...โธ่เอ๊ย ที่แท้ในชอกในมุมที่เร้นลับยังมีความแปดเปื้อน โสมมชุกซ่อนอยู่ ชีวิตของพ่อมิได้สว่างใสวงดงามราวตะวันฉายแสงอย่างที่เคยเข้าใจตลอดมาเลยสักนิด... ความผิดหวัง ความคาดไม่ถึงถึงละกระมังที่ทำให้เธอปวดแปลบทรมาณราวกับชีวิตจะหลุดลอยออกจากร่างเช่นนี้

(ใต้เงาตะวัน, หน้า 648-649)

กรรมได้ปลอม โยนและ โน้มน้ำวให้ปารีณาอมรับในความเป็นปฎุชนของฉายพ่อของเธอ ต่อมาปารีณาจึงได้ตระหนักว่าพ่อของเธอก็เป็นปฎุชนคนหนึ่งที่ย่อมทำสิ่งที่ผิดพลาดได้เช่นคนทั่วไปทุกคนที่ย่อมเคยทำในสิ่งที่ผิดพลาด

...หญิงสาวได้ค้นพบเสียแล้วว่า พ่อของเธอเป็นเพียงปฎุชนคนหนึ่ง มีความผิดมีความถูก มีแสงสว่างและเงามืด!...ท่านไม่ใช่ดวงตะวันที่เจิดจ้า ไร้มลทิน ไม่มีวันดับสูญ ที่แท้ท่านก็เป็นเพียงมนุษย์ผู้ชายคนหนึ่งเท่านั้น

น่าแปลกที่ปารีณาอมรับความจริงนี้ได้อย่างสงบ เธอเปิดกว้างและผ่อนคลายมากขึ้น...เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดภายใต้เงามืดของแสงตะวันซึ่งเคยส่องฉายในใจอยู่เสมอ
(ใต้เงาตะวัน, หน้า 716-717)

กรรมเป็นอีกตัวละครหนึ่งที่ถูกเขียนใช้สะท้อนแนวคิดของเรื่อง เมื่อพิจารณาจากลักษณะภายนอกกรรมเป็นตัวละครที่มีบุคลิกก้าวร้าวไม่น่าเชื่อถือ แม้แต่ปารีณาเองก็รังเกียจและไม่ยอมรับกรรม แต่เมื่อปารีณาได้ใกล้ชิดกับกรรมเธอก็ได้เรียนรู้ว่ากรรมมิได้มีจิตใจที่เหมือนกับภาพลักษณ์ภายนอกแม้แต่น้อย เพราะกรรมเป็นคนที่มึนงงใจคงามและเป็นผู้ที่ปลอม โยนและให้กำลังใจเคียงข้างเธอตลอดระยะเวลาที่เธอต้องทนทุกข์และเสียใจกับการตายอย่างมีมลทินของพ่อ

...บัดนี้ ไม่มีความรังเกียจเกือบคูหมิ่นแบบที่เคยมี...แม้จะมีความขบขันถึงระอาอ่อนใจในวาทะกับความประพุดิหลาย ๆ ประการของเขา หากเธอก็รู้เสียแล้วว่าภายใต้สิ่งเหล่านั้น กรรมมีความหนักแน่นมั่นคงและพึ่งพาได้ซุกซ่อนอยู่ภายใน

หากสิ่งที่เธอได้ค้นพบ เพื่อยอมรับว่ามันมีค่ามากกว่าสิ่งใด ๆ ก็คือน้ำใจอันกว้างขวางดีงามประดุจทองคำ...

ทั้งหมดนั้นทำให้ความอบอุ่นอ่อนโยนกับความเข้าอกเข้าใจที่แสนประหลาดก่อตัวขึ้นเป็นจุดเล็ก ๆ ในใจหากมันก็เติบโตแผ่ขยายรวดเร็วราวกับเมล็ดพืชตกลงต้องเนื้อดินดี
(ใต้เงาตะวัน, หน้า 244)

ในที่สุดเมื่อปารีณาได้รู้ความจริงทั้งหมดว่ากานต์ซึ่งเธอมองว่าเป็นพี่ชายที่แสนดีมาโดยตลอดนั้นกลับเป็นผู้ที่ฆ่าพ่อของเธอประกอบกับการได้เรียนรู้จากเรื่องราวของพ่อและกรรมก็ทำให้ปารีณาได้รู้ว่ามนุษย์นั้นไม่สามารถประเมินได้จากสิ่งที่ปรากฏภายนอก เพราะแม้มนุษย์ผู้นั้นจะมีลักษณะภายนอกที่ดีอย่างไรแต่เขาก็ย่อมมีข้อบกพร่องหรือเคยทำผิดพลาดมาแล้วทั้งสิ้น ในขณะที่มนุษย์ซึ่งมีลักษณะภายนอกที่ไม่ดี ตัวคนที่แท้จริงของเขาอาจเป็นคนดีมิได้เหมือนกับภาพลักษณ์ที่

ปรากฏก็ได้ มนุษย์จึงมีความซับซ้อนเกินกว่าที่จะสามารถประเมินได้จากสิ่งที่ปรากฏภายนอก เพราะมนุษย์ทุกคนมีหลากหลายด้านในตัวเอง

จริงแล้ว! นี่คือโลก ที่มีได้มีเพียงด้านเดียว

เช่นเดียวกับสรรพสิ่งและผู้คนก็ไม่เคยมีที่สมบูรณ์พร้อม ทุกชีวิตล้วนต้องมี

เรื่องราวให้ซุกซ่อนเก็บงำ

ปราณีาเรียนรู้และค้นพบทางออกของเธอ...นั่นคือการเดินทางผ่านและยอมรับทุก
แง่ทุกมุมของโลก ไม่ว่าจะเป็แสงสว่างหรือความมืดอย่างกล้าหาญร่าเริง

พร้อมกับการยอมรับความเป็นปฤชนของผู้อื่น...ความเป็นมนุษย์ที่เปราะบาง
ซับซ้อนจนบางครั้งก็อาจเปิดช่องให้ความผิดพลาดเข้ามาเยือนอย่างไม่คาดคิด

(ได้เงาตะวัน, หน้า 745)

ในนวนิยายเรื่อง ในบ่วงมนตรา ผู้เขียนเสนอแนวคิดว่ามนุษย์ทุกคนล้วนมีความซับซ้อน เพราะมนุษย์แต่ละคนจะมีทั้งด้านดีและด้านที่ไม่ดีในตัวเอง โดยด้านที่ไม่ดีนั้นล้วนมีสาเหตุมาจาก กิเลสในจิตใจของมนุษย์ทั้งสิ้น สิ่งที่สำคัญสำหรับมนุษย์คือการเอาชนะกิเลสในจิตใจของตัวเอง หากมนุษย์สามารถเอาชนะกิเลสในจิตใจของตัวเองได้ก็จะพบกับความสุข แต่หากมนุษย์ยอมให้ กิเลสมีอำนาจควบคุมจิตใจชีวิตก็จะต้องพบกับความทุกข์และความหายนะ ผู้เขียนเสนอแนวคิดผ่านตัวละครหลายตัวในเรื่อง ได้แก่ กณต์ หน่อเมือง วารี และเมธัส

กณต์เป็นตัวละครที่เป็นตัวแทนของมนุษย์ปฤชนที่มีกิเลสในตัวเอง แม้กณต์โดยเนื้อแท้จะเป็นผู้ที่มีจิตใจดีและมีคุณธรรม แต่เขาก็เป็นมนุษย์ปฤชนที่ยังคงมีกิเลสในจิตใจเช่นมนุษย์คนอื่น เขาต้องต่อสู้กับกิเลสคือความโกรธแค้นในจิตใจมากมาย เช่น ความรู้สึกเกลียดชังวิชชวิญญูทายาทของวารีซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาต้องกลับมาดูแลจนไม่สามารถเรียนจนจบปริญญาเอกทั้งที่กำลังจะจบในไม่ช้าหรือความโลภจากความรู้สึกว่าวารีหลอกให้เขาทำงานแล้วตัดดวงผลประโยชน์แต่ผู้เดียว เขาจึงมีความคิดชั่ววูบในการที่จะครอบครองทรัพย์สินทุกอย่างของวารีซึ่งเขาเป็นผู้สร้างขึ้นมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง

...ช่างหวั่นปะไร ! เด็กคนนั้นจะไปขึ้นเขาหลงห้วยที่ไหนก็ช่างหวั่น ! ถึงจะ
เกี่ยวข้องกันทางสายเลือดก็เป็นสายเลือดที่เจือจางจนเหลือแสน...แม่ของมันกับเราก็คือเป็นแค่
พี่น้องร่วมพ่อ

....คุณวารีก็เช่นกัน !...แค่ผู้หญิงแก่คนหนึ่ง บัดนี้ถึงเวลาที่เธอควรก้าวลงจากเวที
วางอำนาจและผลประโยชน์มหาศาลที่อยู่ในมือให้เขาได้ดูแลแล้วใช่ไหม...ให้เป็นของเขา
โดยสมบูรณ์อย่างที่สมควรเป็น...ก็เขาไม่ใช่หรือที่ทุ่มเทศรรค์สร้างมันมานานหลายปี

(ในบ่วงมนตรา, หน้า 105-106)

แต่ณภนต์ก็สามารถเอาชนะกิเลสในจิตใจของตนด้วยการใช้มโนธรรมในจิตใจควบคุมไว้
ได้ ต่อมาในจุดสูงสุดของเรื่องภนต์ก็ต้องต่อสู้กับกิเลสอย่างยิ่งยวดอีกครั้งนั่นคือความโกรธแค้น
เมื่อได้รู้ว่าผู้ที่อยู่เบื้องหลังการตายของพ่อและแม่ของเขาคือวารีผู้ที่เลี้ยงดูเขามาเพื่อรอวันแก้แค้นเขา
ในวันหนึ่ง

เธอคือคนที่เคียดชังพ่อและแม่ของเขาอย่างโหดเหี้ยม แล้วยัง ‘ใช้’ เขาอย่าง
เลือดเย็น... โอกาสครั้งนี้เปิดให้เขาได้ชำระสะสางความโกรธแค้นของตัวเอง
ด้วยใช่ไหม

(ในบ่วงมนตรา, หน้า 420)

ผู้เขียนได้ให้ภนต์เป็นตัวแทนของผู้ที่สามารถเอาชนะกิเลสในใจของตนได้ แม้ว่าภนต์
จะรู้สึกเสียใจและ โกรธแค้นอย่างมากเมื่อรู้ว่าวารีเป็นผู้ที่ฆ่าพ่อและแม่ของเขา แต่เขาก็สามารถใช้
คุณธรรมในจิตใจคือการปล่อยวางด้วยการให้อภัยเอาชนะกิเลสคือความโกรธแค้นในจิตใจของตน
ภนต์จึงได้พบกับความสุขในท้ายที่สุด

หน่อเมือง อุปราศแห่งเซียงเงินเป็นผู้ที่มีชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมแต่เขากลับติดอยู่ในบ่วงกิเลส
แห่งความโลภ โกรธ และหลงส่งผลให้เมื่อเขาตายดวงวิญญาณของเขาก็ยังคงวนเวียนเพื่อรอการ
ปลดปล่อยจากมนุษย์ซึ่งมีจิตใจที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธกิเลสในใจของตนได้ ผู้เขียนได้
บรรยายภาวะจิตใจของหน่อเมืองไว้ว่า

เพื่อความโลภ โลภในความสำเร็จและความยิ่งใหญ่ทะเยอทะยาน...เขายังคง
โกรธ ยังคงคั่งแค้นรุนแรง...แน่ละยามนั้นเขายังหลง...หลงว่าความคิดความ
ต้องการและวิถีทางของตนเองถูกต้อง เปี่ยมเหตุผลกว่าใคร !

(ในบ่วงมนตรา, หน้า 368)

เมธัสเป็นอีกตัวละครหนึ่งซึ่งผู้เขียนสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่มีภาพลักษณ์ภายนอกที่สุขุมเช่น เมธัสอาจมีจิตใจที่เต็มไปด้วยกิเลสต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะความโกรธและความโลภที่ทำให้ เมธัสต้องดิ้นรนแสวงหาความสำเร็จและความร่ำรวยเพื่อตอบสนองต่อกิเลสในใจตน

สิ่งที่เมธัสซุกซ่อนเก็บกอดเอาไว้จนคับใจ...ไม่ว่าจะเป็นความน้อยเนื้อต่ำใจ ความไม่พอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ ความทุกข์เมื่อคิดไปว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม ความโกรธเกลียดในโชคชะตา บางครั้งอาจถึงขั้นริษยาความพรั่งพร้อมของผู้อื่น...กลับ กลายเป็นพลังที่ดึงให้บานประตูใจของชายหนุ่มเปิดกว้างออกโดยไม่รู้ตัว

บัดนี้ความ โลกและความหลงก้าวเท้าเข้ามาในใจของเขาแล้ว...ก้าวเข้ามาเพื่อคล้อง ใจดวงนี้ไว้ ก่อนผมมัวคร่ำครึ ลากจูงแล้วจักใช้มันเยี่ยงทาสในภายหลัง !

(ในบ่วงมนตรา, หน้า 314)

วาริซึ่งมีภาพลักษณ์ภายนอกที่ดีพร้อมงดงามก็เป็นตัวละครที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นภาวะของ จิตใจว่าแตกต่างจากลักษณะที่ปรากฏภายนอกอย่างสิ้นเชิง เพราะจิตใจของวาริเต็มไปด้วยกิเลสคือ ความโกรธแค้นชิงชังต่ออนภนต์ซึ่งเป็นลูกของสามีและเลขานุการของวาริในอดีตส่งผลให้วาริ วางแผนเพื่อที่จะฆ่าอนภนต์เพื่อแก้แค้น

ผู้แค้นกว่ากำลังเล่าถึงเหตุการณ์ที่เธอจัดวางอย่างเหมาะสมหนึ่งให้เกิด เล่าถึงความ โกรธ ความแค้นจนสติแทบแตกดับ เมื่อได้รู้ระแคะระคายถึงความสัมพันธ์ลึกถ้ำของสามี กับเด็กในปกครองที่เธอไว้วางใจยิ่งกว่าใคร

ความ โกรธแค้นนั้นมีมากจนกระทั่งแทบจะปลุกปั้นที่มีชื่อว่าปล่อยวางและให้อภัยปิด สนิท พร้อม ๆ กับที่เปิดทางให้ความชั่วร้ายเข้ามายึดครองจนเต็มเปี่ยม...เธอต้องตอบได้! ต้องตอบได้ให้สาสมทีเดียว

(ในบ่วงมนตรา, หน้า 410)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนจึงต้องการเสนอแนวคิดเพื่อสะท้อนว่ามนุษย์นั้นมีความซับซ้อน มากมายในจิตใจ ลักษณะภายนอกที่สุขุมงดงามอาจมิได้หมายถึงมนุษย์ผู้นั้นจะมีจิตใจที่งดงามเช่น ภาพลักษณ์ที่ปรากฏ เช่น วาริและเมธัส ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นว่าความสุขุมงดงามที่ตัวละครทั้งสองแสดงออกนั้นเป็นการปกปิดตัวตนที่แท้จริงซึ่งเต็มไปด้วยกิเลสมากมายในจิตใจ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีหลากหลายแง่มุมในตัวเอง เพราะแม้แต่ตัวละครซึ่งโดยเนื้อแท้ เป็นผู้มีคุณธรรมคืออนภนต์ ผู้เขียนก็แสดงให้เห็นว่าอนภนต์ก็มีกิเลสในจิตใจเช่นกันแต่เขาก็

สามารถใช้คุณธรรมควบคุมไว้ได้ ในนวนิยายเรื่องนี้ผู้เขียนจึงต้องการเน้นว่าในจิตใจของมนุษย์นั้นยากที่จะหยั่งถึงและมนุษย์แต่ละคนมีแง่มุมที่ซับซ้อนหลายด้านในตัวเอง

ผู้เขียนจะใช้การตั้งชื่อเรื่องเพื่อช่วยเสนอเรื่องราวและแนวคิดได้เป็นอย่างดีคือ เมื่อวิเคราะห์ชื่อ ใต้เงาตะวัน จะพบว่าเรื่องราวเกิดขึ้นจากการตายของฉาย ฉายหมายถึงดวงตะวัน ปารีณาบุตรสาวของฉายเชื่อมั่นตลอดมาว่าพ่อของเธอเป็นผู้ที่สมบูรณ์แบบ แต่ต่อมาเธอก็ได้รู้ว่าพ่อของเธอก็เคยทำผิดและมีข้อบกพร่องเช่นเดียวกับมนุษย์ปุถุชนทั่วไป อันเปรียบเสมือนดวงตะวันที่แม้จะส่องแสงเจิดจ้าแต่ใต้เงาของดวงตะวันก็มีจุดดับที่เป็นความมืดดำอยู่ ในบ่วงมนตรา ผู้เขียนเปรียบเทียบกิเลสของมนุษย์ว่าเป็นมนตราอย่างหนึ่ง หากมนุษย์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกิเลสคือ ความโลภ ความโกรธ และความหลงก็เปรียบเสมือนว่ามนุษย์ติดอยู่ในบ่วงแห่งมนตราที่คอยควบคุมให้มนุษย์มีความคิดหรือพฤติกรรมที่เลวร้าย แต่หากมนุษย์สามารถปล่อยวางจากกิเลสได้ มนุษย์ก็จะหลุดพ้นจากบ่วงมนตราที่ควบคุมจิตใจไว้

การเสนอแนวคิดที่เน้นความซับซ้อนของมนุษย์นั้น ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่ามนุษย์นั้นมีเล่ห์เหลี่ยมและแง่มุมที่หลากหลายซับซ้อนในตัวเอง โดยมีทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดีขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์จะแสดงด้านใดให้ผู้อื่นเห็น มนุษย์ทุกคนจึงล้วนแล้วแต่มีข้อบกพร่องในตัวเอง ผู้เขียนเสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนของมนุษย์ที่ซับซ้อนและไม่สมบูรณ์แบบเพื่อสะท้อนว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับมนุษย์มิใช่การตัดสินด้วยการวัดกันที่ความดีหรือความถูกต้อง หากแต่คือการที่มนุษย์สามารถยอมรับและให้อภัยในความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของผู้อื่นได้ การสะท้อนว่าทุกคนล้วนมีข้อบกพร่องหรือเคยทำผิดพลาดก็เพื่อต้องการให้มนุษย์เห็นว่าเมื่อตนมีข้อบกพร่องและมีข้อผิดพลาดเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ มนุษย์ผู้นั้นก็ย่อมที่จะต้องให้อภัยและยอมรับในความผิดพลาดของผู้อื่นด้วย อันจะเป็นกลไกที่ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขมากกว่าการเอาชนะกันด้วยความถูกต้องดีพร้อมเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาลักษณะเด่นด้านแนวคิดในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษมพบว่าผู้เขียนเน้นการเสนอแนวคิดว่าความรักเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นความรักในครอบครัวที่ผู้เขียนเสนอให้เห็นว่าหากเด็กเติบโตในครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรักความอบอุ่น เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีความสุขในชีวิต นอกจากนี้ความรักในรูปแบบอื่นเช่นความรักแบบหนุ่มสาวผู้เขียนก็เสนอว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตของมนุษย์เช่นกัน เพราะความรักในรูปแบบนี้สามารถกล่อมเกลาจิตใจที่แข็งกระด้างหรือมีความคิดหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องให้แปรเปลี่ยนมาเป็นจิตใจที่อ่อนโยนและมีความคิดและพฤติกรรมในแนวทางที่ถูกต้องขึ้นมาได้ ซึ่งก็ต้องอาศัยการตระหนักและจิตสำนึกของ

มนุษย์ผู้นั้นด้วย หากโดยเนื้อแท้มนุษย์ผู้นั้นเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีก็จะสามารถให้อภัยผู้อื่นและเปลี่ยนแปลงความคิดรวมทั้งพฤติกรรมของตัวเองไปในแนวทางที่ถูกต้องได้

อีกแนวคิดหนึ่งที่คุณเขียนเน้นการเสนอเช่นกันคือแนวคิดเกี่ยวกับความซับซ้อนของมนุษย์ ผู้เขียนเสนอให้เห็นว่ามนุษย์นั้นมีจิตใจที่ยากแท้หยั่งถึง เพราะมนุษย์มีความซับซ้อนในตัวเอง เราจึงไม่สามารถประเมินผู้ใดได้ด้วยการพิจารณาจากลักษณะภายนอกเพียงเท่านั้นเพราะผู้ที่มีภาพลักษณ์ที่ดีอาจมิได้มีจิตใจที่ดีงามเช่นภาพลักษณ์ที่ปรากฏ นอกจากนี้มนุษย์ทุกคนล้วนแล้วแต่เคยทำผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องในตัวเองทั้งสิ้น ผู้เขียนเสนอว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้นั้นก็คือการให้อภัยและยอมรับซึ่งกันและกัน โดยอาศัยความรักและความเข้าใจ อันจะเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข